

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
71 - 80/14
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

Омбудсман
Тржиште заштите грађана Аутоматски Посељене Србијане

БЕОГРАДСКИ СЕНТАР
ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА

дел. бр. 32163 датум: 03. 11. 2014.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ПРЕПОРУКА НПМ ЗА
УНАПРЕЂЕЊЕ ПОСТУПАЊА ПРЕМА НЕРЕГУЛАРНИМ
МИГРАНТИМА/ТРАЖИОЦИМА АЗИЛА У РЕПУБЛИЦИ
СРБИЈИ

Извештај о посети КПЗ Сремска Митровица

Београд, октобар 2014. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима, и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ², којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по јавном позиву³, Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то Београдски центар за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Дијалог, Иницијативу за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитет правника за људска права (YUCOM), Међународну мрежу помоћи (IAN), Одбор за људска права – Ваљево, Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Центар за људска права – Ниш.

По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеној установи. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

У обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, Заштитник грађана је надлежним органима упутио препоруку бр. 75-6/14 од 10. 02. 2014. године. Наиме, испитујући законитост и правилност поступања, као и примену важећих стандарда према тражиоцима азила, односно уларним мигрантима затеченим на територији Србије, НПМ је уочио да органи јавне власти нису установили системски приступ који омогућује ефикасно поступање у складу са важећим прописима и међународним стандардима у области азила и миграција

¹ „Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 и 2/2006 и „Сл. гласник РС - Међународни уговори“, бр. 7/2011.

² Потписан 12. децембра 2011. године.

³ Објављен је 29. децембра 2011. године у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОСЕЂЕНА ИНСТИТУЦИЈА	Казнено-поправни завод у Сремској Митровици
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Праћење спровођења препорука НПМ за унапређење поступања према уларним мигрантима/тражиоцима азила у Републици Србији (бр. препоруке: 75-6/14)
ПОСЕТУ ОБАВИО	Покрајински заштитник грађана - омбудсман АП Војводине и удружење Београдски центар за људска права
ВРСТА ПОСЕТЕ	Контролна посета
ДАТУМ ПОСЕТЕ	23. октобар 2014. године
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Посета је најављена телефонским путем
ТИМ ЗА ПОСЕТУ	Вођа тима: Стеван Арамбашић, заменик Покрајинског заштитника грађана - омбудсмана Чланови тима: Јагода Вјештица, Стручна служба Покрајинског омбудсмана, Никола Ковачевић, Београдски центар за људска права, Драган Божовић, Београдски центар за људска права Миљена Васић, Београдски центар за људска права Марко Гагић, Преводилац за арапски језик

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Сви службеници Казнено-поправног завода у Сремској Митровици остварили су пуну сарадњу са тимом НПМ, пружили све тражене информације и омогућили несметан увид у тражену документацију, без обзира на њен степен тајности.

ПОСТУПАЊЕ ПРЕМА НЕРЕГУЛАРНИМ МИГРАНТИМА У КАЗНЕНО-ПОПРАВНОМ ЗАВОДУ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ

Пријем и упознавање са правима и обавезама у Заводу

Нерегуларни мигранти који бораве у Казнено-поправном заводу у Сремској Митровици, најчешће су због незаконитог преласка државне границе⁴ осуђени на казну затвора, или новчану казну која им је, због немогућности да је плате, замењена казном затвора. На издржавање казне, након спроведеног прекршајног поступка, доводе их полицијски службеници ПУ Сремска Митровица.

Према подацима управе Завода, у 2013. години у Заводу је боравило 232 прекршајно кажњена странца, док је 2014. години, до дана посете НПМ тима, тај број износио 192. У тренутку посете у Заводу је боравило 8 странаца (7 Авганистанаца и 1 Палестинац).

Према наводима службеника Завода, прекршајно кажњени странци се по пријему у Завод, на енглеском језику, упознају са основним одредбама Правилника о кућном реду. Такође, наводе да се поштује и стандардна процедура пријема која се односи на лекарски преглед, упознавање са правима и обавезама, фотографисање, мерење, одузимање личних ствари и слично.

Прекршајно кажњени странци смештени су у полуотворени део Завода. Управа Завода води рачуна о томе да нерегуларни мигранти буду смештени заједно у ћелијама.

У разговора са нерегуларним мигрантима НПМ тим није примио ниједну притужбу на поступање запослених у Заводу. Једини проблем који су навели да постоји јесте чињеница да због потешкоћа у комуникацији нису успели да сазнају да ли се храна коју им Завод обезбеђује спрема у складу са њиховим верским потребама. НПМ тим је у разговору са запосленима Завода дошао до податка да се странцима исламске вероисповести сервира храна која одговара њиховим верским потребама, односно да имају исти третман као и сви други осуђеници исламске вероисповести који бораве у Заводу.

Поступање приликом одслужења казне

Нерегуларни мигранти се по одслужењу казне пуштају на слободу и о томе се обавештавају полицијски службеници ПУ Сремска Митровица. Према наводима запослених у Заводу, полицијски службеници ПУ Сремска Митровица увек дочекују странце по издржаној казни затвора како би им уручили решење о отказу боравка.

Разговор са затеченим нерегуларним мигрантима

НПМ тим је приликом посете Заводу затекао 8 прекршајно кажњених странаца (7 држављана Авганистана и једног Палестинца). Затечени странци нису имали примедби на поступање запослених у Заводу. Једино је током разговора са једним од њих истакнуто да постоје тешкоће у комуникацији са запосленима Завода, с обзиром да се комуникација искључиво одвија на енглеском језику.

⁴ Члан 65. став 1. тачка 1. Закона о заштити државне границе ("Сл. гласник РС", бр. 97/2008) или члан 84. став 1. тачка 1. Закона о странцима ("Сл. гласник РС", бр. 97/2008).